

DS. H. VAN DEN BELT

EEN
EEUWIG
VERBOND

OVER DE BETEKENIS
VAN DE HEILIGE DOOP

 /groen

Inhoud

Voorwoord	4
Voorwoord bij de dertiende, herziene druk	7
1 Wat beweegt je tot de doop?	8
2 Gods verbond	13
3 De doop als sacrament	22
4 De doopvragen	30
5 Meditaties	42
6 Gedoopt ... en dan?	65

Voorwoord

God heeft jullie rijk gezegend met de geboorte van een kind. Hij is goed en groot. Hij is de God van het verbond. Zijn verbond wordt in de doop bezegeld en bekrachtigd. Daarover gaat dit boekje. Het biedt een bezinning op de betekenis van de doop en de inhoud van Gods verbond.

Dat verbond is eeuwig. God steekt Zijn handen uit naar gevallen mensen en zegt: 'Ik ben de HEERE, Uw God.' Hij is de eeuwige God, die al besloten heeft om genadig te zijn voor de grondlegging van de wereld.

Het duizelt ons als we denken aan dat eeuwige verbond. Vóór de wereld er was, was het er al. Vóór de bergen geboren waren en God de aarde en de wereld voortgebracht had, van eeuwigheid tot eeuwigheid is Hij God. (Ps. 90:2) Alles wat God doet, rust in Zijn eeuwige plan. Dat geeft houvast en zekerheid. Hij laat niet varen wat Zijn hand begon. Hij verbreekt zijn verbond niet. Al wat Hij ooit beloofd heeft, zal bestaan. In de doop betuigt en verzegelt God de Vader ons dat Hij een eeuwig verbond van genade met ons opricht.

Christus is het centrum van Gods verbond. Hij is het doel waar het Oude Testament op uitloopt. Hij is de Bron waaruit het Nieuwe Testament ontspringt. Testament is een ander woord voor verbond. Het ene verbond van God verbindt de gelovigen uit het Oude Testament, zoals Abraham en Ruth, met de gelovigen uit het Nieuwe Testament, zoals Maria Magdalena en Timotheüs.

Dat nieuwe testament, die nieuwe fase van het ene genadeverbond, loopt door tot vandaag.

Allen die in de joodse Messias Jezus Christus geloven, zijn opgenomen in Gods verbond. Het strekt zich uit over de geslachten en het beperkt zich niet tot een enkeling; daarom horen ook alle kinderen van

de gelovigen tot het verbond. De kinderen van Gods kinderen zijn verbondskinderen.

Het teken en zegel van dat eeuwige verbond was voor Israël de besnijdenis en is nu voor de gelovigen uit de heidenen de heilige doop. De doop is voor ons en onze kinderen een bewijs van Gods drievuldige genade; de genade van de Vader, de genade van de Zoon en de genade van de Heilige Geest. De beloften van Gods verbond worden in de doop bezegeld en bekrachtigd.

Maar voor wie gelden Gods beloften? Wat betekenen Zijn beloften heel concreet? Waarom dopen wij onze kinderen en waarom wachten wij niet tot zij zelf kunnen beslissen? Wat vraagt God van ons bij de opvoeding? Deze uitgave wil een handvat bieden bij de beantwoording van deze vragen. Niet alles komt even uitvoerig aan bod, maar de grond van de doop in het genadeverbond van God komt wel nadrukkelijk aan de orde. Er blijkt bij doopouders steeds behoefte te zijn aan momenten van bezinning bij de voorbereiding op de doop van een kind. Het is fijn om daarbij te helpen.

Voor de bediening van het avondmaal is er altijd een week van voorbereiding, waarin de gemeente zich richt op de inhoud van het sacrament. Bij de bediening van de doop is zo'n week van voorbereiding ook heel nuttig, zeker voor de doopouders. In verschillende kerken wordt er in die week een gesprek gevoerd met de doopouders, dat wordt wel een doopzitting of doopcatechese genoemd. Daarin komen vaak de doopvragen aan de orde. Dit boekje gaat ook in op deze vragen, omdat het belangrijk is om als vader en moeder te weten waar je antwoord op geeft.

Deze uitgave kan heel goed dienen als gespreksstof voor zo'n doopzitting. Daarnaast staan er voor de 'week van voorbereiding' op de doop acht meditaties in over de betekenis van de doop.

Eerst komen in vier hoofdstukken achtereenvolgens de motivatie voor de doop, de grond van de doop in het verbond, de inhoud van Gods beloften en de vragen uit het doopformulier aan de orde. Daarop volgen in hoofdstuk vijf acht meditaties, voor elke dag één, te beginnen op de

zondag voor de doop. Steeds komt een zin uit het doopformulier aan de orde. Bij elke meditatie staan een paar bijbelgedeelten om te lezen en een voorbeeldgebed.

Als je je biddend op de doop wilt voorbereiden, kunnen de woorden uit deze gebeden een hulpmiddel zijn. Het belangrijkste is dat je als ouders samen buigt voor de God van het verbond en vraagt om de vervulling van Zijn beloften. Omdat gebed zo belangrijk is, komen de gebeden uit het doopformulier in hoofdstuk zes kort aan de orde.

Voorwoord bij de dertiende, herziene druk

Het is ruim vijftientig jaar geleden dat de eerste druk van *Een eeuwig verbond* verscheen. Ik was net vader geworden en werkte als predikant in de hervormde gemeente van Oud-Alblas. Dat was een echte volkskerk waar de geboorte en de doop van een kind soms een moment was om weer aan te haken bij de gemeente. Om in kort bestek uit te leggen wat de doop betekent, schreef ik dit boekje waar ik wat meditatie naar aanleiding van het doopformulier aan toevoegde om de doopouders te helpen om bewust naar het moment van de doop toe te leven.

Toen ik het boekje voor deze herdruk weer eens grondig doorlas, viel het me enerzijds op dat het behoorlijk leerstellig is. Ik had kennelijk de behoefte om de theologie van de doop en van het verbond grondig uit te leggen. Anderzijds viel me de persoonlijke insteek op; als vader van een jong gezin wilde ik graag andere ouders helpen en bemoedigen. Bij het herschrijven heb ik de dogmatische elementen hier en daar een beetje aangepast en de persoonlijke elementen wat aangezet. De belangrijkste wijzigingen betreffen echter het gebruik van de Herziene Statenvertaling en van de hertaling van het doopformulier.

Dat *Een eeuwig verbond* al die jaren in een behoefte heeft voorzien, stemt mij tot dankbaarheid. Ik hoop dat deze herziene editie ook tot zegen zal zijn voor veel doopouders en hen zal helpen om beter zicht te krijgen op die God, Die met ons een eeuwig verbond van genade opricht en ons adopteert tot Zijn eigen kinderen en erfgenamen.

Henk van den Belt
Woudenberg, oktober 2022

1

Wat beweegt je tot de doop?

Aan het begin van een doopgesprek vroeg ik eens wat plompverloren: ‘Waarom willen jullie je kindje eigenlijk laten dopen?’ Het bleek nog best moeilijk om daar een antwoord op te geven. Voor sommigen is het misschien vanzelfsprekend terwijl anderen het moeilijk vinden om onder woorden te brengen waarom de doop voor hen zo belangrijk is.

In het doopformulier staat dat jullie je kind niet ‘uit gewoonte of bijgeloof’ mogen laten dopen; niet omdat het zo hoort en ook niet uit angst dat het anders verkeerd afloopt. Zo moet het niet, maar hoe dan wel?

Laat ik die vraag dan ook maar aan jullie stellen: ‘Waarom willen jullie je kind laten dopen?’ Probeer daar eens antwoord op te geven. Geen antwoord uit een boekje, maar een persoonlijk antwoord uit je hart. Daal eens af naar binnen en probeer je diepste motivatie op te sporen. Wat zou er gebeuren als je besloot je kind niet te laten dopen? Zou dat vreemde reacties geven in je familie of in de gemeente? Zou je dan de vraag krijgen: ‘Waarom doen jullie dat niet?’ Dan is het toch op zijn minst belangrijk om te weten waarom je het wél doet.

Een daad van God

Je kunt je afvragen of de doop wel een daad van de ouders is. In de eer-

ste plaats is het een daad van God. Je kind wordt gedoopt. Dat is passief. Het ondergaat de doop. Het kind doet zelf niets, het weet zelfs nog van niets. God doet iets: Hij verzegelt Zijn belofte. Als doopouders sta je erbij, in verwondering dat de Heere dat voor je kind wil doen. Je laat het kind dopen, je houdt het vast terwijl het water over het hoofdje gegoten wordt. Vroeger zeiden ze: 'Je houdt je kind ten doop.' Meer kun je niet doen. De Heere doet alles.

Ook de dominee doopt het kind niet op zijn eigen gezag. Hij doet het in de naam van een Ander, op gezag van de God Die aan dit kind het leven heeft gegeven. Dat is ook het eerste antwoord op de vraag die ik stelde: omdat de Heere het wil. Dit kind is een kind van Zijn verbond. De heilige doop is het teken en zegel van Zijn verbond. Je kind behoort gedoopt te zijn. Het heeft geen recht op de doop. Jullie als ouders ook niet. De doop is pure genade. Maar als ouders mag je de doop niet onthouden aan het kind dat je van Hem hebt ontvangen. Je mag de verzegeling van Gods beloften niet aan je kind onthouden en je mag je kind niet aan God onthouden. Hij heeft recht op ons.

Geloofsgehoorzaamheid

Het beste motief om je kind te laten dopen is dus: geloofsgehoorzaamheid aan God, Die de doop heeft ingesteld. Natuurlijk zijn er ook andere motieven. Misschien liggen die wel dichterbij de ervaring van de meeste doopouders. Soms geven zij als eerste reactie: 'Wij willen ons kind graag bij de Heere brengen.' Dat is ook heel mooi. Je beleeft bij de geboorte van een kind je eigen diepe afhankelijkheid van God. Hij heeft leven gegeven en leven gespaard. Dat is een dubbel wonder. Dan leeft in je hart: 'Wat zal ik de HEERE vergelden voor al Zijn weldaden?' (Ps. 116:12) Dit kind is van de Heere en je wilt dat belijden door het aan Hem terug te geven.

Alle doopouders geven hun kind uit handen. Zij leggen hun kind in de handen van God. De doop is een teken van Gods verbond.

Toch moet je wel beseffen wát je daarmee belijdt. Het kind is Gods eigendom. Dan denk ik met name aan ouders die een kindje hebben

verloren. Dan klinkt dat ‘teruggeven’ toch wel heel anders. Er is geen dieper verdriet en geen fellere pijn dan het verlies van een kind. Alleen door Gods genade kun je dan zeggen: ‘Heere, ons kind is Uw kind, we hebben het van U gekregen en nu is het weer terug bij U.’

Hij neemt vroeg gestorven kinderen van gelovige ouders in genade aan. Zij zijn veilig in de armen van Jezus, Die gezegd heeft: ‘Laat de kinderen bij Mij komen ...’ (Mark. 10:14)

De zaligheid van vroeg gestorven kinderen is niet van hun doop afhankelijk. Ook als ze nog niet gedoopt zijn, zijn zij kinderen van Gods verbond. Zijn belofte is niet van de doop afhankelijk.

Soms leeft de gedachte dat er voor kinderen van gelovige ouders die sterven vóór ze gedoopt worden geen hoop is. Of in ieder geval minder hoop dan ná de doop. Dat is bijgeloof. De doop is het teken dat ze bij Jezus mogen horen, dat ze in Hem geborgen zijn. Maar dat is al zo voor de doop. De doop bevestigt iets dat er al is: de genade van Gods verbond. Onze kinderen worden niet door God aangenomen omdat ze gedoopt zijn, zij worden gedoopt omdat zij door Hem aangenomen zijn.

Hij vraagt eigenlijk aan jullie of jullie je kindje aan Hem willen afdaan. Hij wil je kindje adopteren. Mag dat? Ja? Dat zeg je daarmee dat Hij er beter voor kan zorgen dan dat je het zelf kunt. Geloof je dat?

Dopen en bidden

Als je aan ouders vraagt welk onderdeel van de doopdienst hen het meeste raakt, noemen zij vaak de zegen die op de kinderen wordt gelegd. Dat is een emotioneel moment. Dan zie je vaak tranen. De zegenende handen van de dominee, het zingen van de gemeente – ‘Dat ’s HEEREN zegen op u daal’ – dat raakt de meeste ouders heel diep. Het doet ook denken aan wat in het doopformulier staat: ‘Zo heeft ook Christus de kinderen omhelsd, de handen opgelegd en gezegend [Mark. 10:16].’

In antwoord op de vraag waarom je je kindje laat dopen, zou je ook kunnen zeggen: om te vragen om Gods zegen. Dan is de doop ook een soort gebed, een vraag of God je kind wil zegenen en Zijn beloften wil

vervullen. De doop is een daad van God, maar jullie mogen ook iets doen. Jullie mogen God vragen om woord te houden.

In de doop worden de beloften van Gods verbond bevestigd. De beloften zijn er al en ook vóór de doop gelden zij voor de kinderen van de gelovigen. De doop vraagt om gebed om de vervulling van die beloften. Je mag Hem herinneren aan Zijn woord, pleiten op Zijn beloften. Daar is geloof voor nodig en hoop op de God, Die trouw houdt en eeuwig leeft. Geloof en hoop ontsteken het gebed in het hart: 'Heere, geef ons en onze kinderen wat U beloofd hebt. Uw woord is waar, maak het dan ook waar in het leven van ons kind.'

Leden van Zijn lichaam

Dat brengt mij bij het laatste motief voor de doop. Dat is de wetenschap dat dit kind een verbondskind is. Het hoort bij God, want het wordt in Zijn naam gedoopt. Elk verbondskind is een kind van God, omdat God de Vader zegt: 'Je bent van Mij.' De duivel heeft er geen recht meer op. De zonde mag er niet over heersen. Dit kind is geboren in de gemeente van Jezus Christus en het behoort als een lid van Zijn lichaam gedoopt te zijn.

Dat gaat best vér! Je kind wordt door de doop geen lid van een vereniging of van een kerkgenootschap, maar het wordt een van de ledematen van het lichaam van Christus. Of eigenlijk is het dat al en wordt het daarom gedoopt.

Dat stelt jullie als ouders voor de vraag of je zelf ook al door het geloof tot het lichaam van Christus behoort. Zelf ben je ook gedoopt, op dezelfde grond als waarop je nu je eigen kind laat dopen. Hoe staat het met die verbinding met de Heere Jezus? Alleen door het geloof in Hem kun je een levend lid van Zijn lichaam zijn. Dode ledematen zijn schadelijk voor het lichaam. Dode ledematen sterven af of moeten soms geamputeerd worden. Jezus heeft Zelf gezegd dat Zijn Vader elke rank die geen vrucht draagt, wegneemt. De inlijving in het lichaam van Christus, door de doop, neemt de noodzaak van een levend geloof in Hem niet weg. De noodzaak wordt juist door de doop onderstreept. Je kunt wel in Hem

zijn, maar je moet ook in Hem blijven om vrucht te dragen. (Joh. 15:5)

Alleen zij die door een levend geloof verbonden zijn aan de Heere Jezus, kunnen hun kinderen laten dopen. Er zijn ouders die er daarom moeite mee hebben. Zij geloven niet dat zij geloven en zij trekken daaruit de conclusie om hun kinderen dan maar niet te laten dopen.

Op zichzelf is dat consequent. Als je geen geloofsbelijdenis wilt doen of niet aan het avondmaal kunt deelnemen, omdat je geen geloofsrelatie met de Heere hebt, kun je ook je kinderen niet laten dopen, want met het jawoord bij de doop zeg je hetzelfde als bij de geloofsbelijdenis. Sterker nog, je belooft ook dat je dat aan je kind mee zult geven. Zonder persoonlijk geloof kan dat helemaal niet.

Maar, als je de Heere Jezus niet kent, moet je dan je kind maar niet laten dopen? Dan kun je de vraag ook omdraaien: kun je het dan laten? Je kind behoort gedoopt te zijn. Je mag het teken en zegel van Gods verbond niet aan je kind onthouden. Wat dan? Niet dopen mag niet, wel dopen kan niet.

Er is maar één weg: terugkeren tot de Heere, in geloof op Zijn woord. Jouw eigen ongeloof is een reden te meer om naar God toe te gaan en Hem om geloof en bekering te vragen. Alles wat jij mist kan en wil Hij jou geven, dat kan zelfs nog tussen nu en het moment van de doop waar je je op voorbereidt. De Verbondsgod, Die de God van jullie kind wil zijn, geeft diezelfde belofte – Ik ben de HEERE UW God – ook aan jullie als ouders. Bid dus voor jezelf en voor je kind om de vervulling van Zijn beloften; pleit op Zijn woord.

2

Gods verbond

Hoe zat het ook alweer met de beloften van God en met Zijn verbond? God richtte een verbond op met Abraham. (Gen. 15 en 17) In dat verbond gaf de Heere Zijn beloften aan hem en vroeg Hij Abraham om Hem op Zijn woord te geloven. Abraham gaf zich volledig over aan de leiding van de Heere. God beloofde hem het land Kanaän als een erfenis. In die belofte was ook de belofte van de kinderezegen besloten, want Abraham had nog geen kind toen de Heere tot hem kwam. Verder beloofde God dat in zijn nageslacht alle volken van de aarde gezegend zouden worden. Uit Abraham zou de Messias voortkomen.

Nu was dit niet de eerste keer dat de Heere de komst van de Verlosser beloofde. De eerste belofte kwam tot Adam en Eva in het paradijs. Daar werd Gods genadeverbond voor het eerst geopenbaard. Er zou een Kind uit Eva voortkomen. Haar Nageslacht zou de kop van de slang vermorselen. In de moederbelofte zijn alle beloften van het genadeverbond al begrepen. De Heere zou de satan overwinnen door een Kind van Adam en Eva. Wel bleef de dood in de wereld en was de aarde vervloekt om de zonde, maar er was hoop. Er was een belofte, een nieuw begin, een nieuw verbond.

Het genadeverbond werd steeds duidelijker geopenbaard. De lijnen naar de Messias toe werden steeds helderder. Eerst werd Abraham uitgekozen, toen Izaäk en Jakob. God ging Ismaël en Ezau voorbij, niet omdat zij slechter waren dan hun broers, maar omdat God Zijn verbond wilde

beperken tot één volk, het volk van Israël. Daarna werd bij de Sinaï het verbond opnieuw aan Israël geopenbaard. De Heere gaf tien geboden aan het volk. Daarnaast moesten zij zich richten. Aan die tien woorden ging één woord vooraf, waarin het geheim van Gods verbond verborgen lag. 'Ik ben de HEERE uw God.' Het was alsof de Heere Zijn goddelijke hand naar het volk uitstak en zei: 'Zie, hier ben Ik!'

Gods naam

Al eerder maakte God Zijn naam aan Mozes bekend, op diezelfde plek aan de voet van de Sinaï. HEERE is Zijn naam, dat betekent: Ik ben die Ik ben. (Ex. 3:14) Dat verwijst naar de absolute vrijheid van God, Hij doet wat Hij wil. Niemand kan tegen God zeggen wat Hij moet doen. Die naam drukt niet alleen Gods vrijheid, maar ook Zijn trouw en genade uit.

God zegt tegen Mozes: 'Voorzeker, Ik zal met u zijn.' (Ex. 3:12) Het is alsof de Heere met Zijn naam wil zeggen: Ik zal u niet loslaten en Ik zal u niet verlaten. (Deut. 31:6) De drie elementen, die in de naam van God verborgen zijn – Zijn vrijheid, Zijn trouw en Zijn genade – vormen samen de inhoud van Gods verbond. Als de naam HEERE met vijf hoofdletters wordt geschreven, staat er in de Hebreeuwse Bijbel JHWH – IK BEN – en dat verwijst naar Gods verbond.

Dat oudtestamentische verbond van Gods genade loopt door in het Nieuwe Testament. Door de doop wordt dat verbond bezegeld en bekrachtigd. Als we worden gedoopt in de naam van de HEERE, zegt Hij ook tegen ons: Ik ben uw God. Zijn vrije genade, Zijn trouw en Zijn waarheid worden ons gegeven in Zijn belofte.

We zijn rijk als we mogen weten dat deze God onze God is. Daar hebben wij het niet naar gemaakt. Daar hebben wij ook niet voor gekozen. God buigt Zich over ons heen om ons uit onze diepe ellende op te tillen en naar Zich toe te halen. Wat is de Heere trouw en goed. Daar is maar één reden voor en die reden ligt in Hem Zelf.

Alle volken

In het Oude Testament klinkt steeds de belofte dat de Messias komen zal om het verbond te vervullen. Alle oudtestamentische offers verwijzen naar de komende Verlosser, Die het verbond van God zal openen voor alle volken van de aarde. Eens zal er geen scheiding meer zijn tussen de volken, want de Messias van Israël is de Zaligmaker van de wereld.

In het Nieuwe Testament wordt dat nog duidelijker. Iedereen die in de Heere Jezus gelooft, deelt door dat geloof in de beloften van Gods genadeverbond. Gods verbond is niet meer exclusief voor Israël, al blijft dat volk een bijzondere positie behouden in Gods heilsplan. Gods verbond is opgericht met alle gelovigen. Ook zij die geen biologische kinderen van Abraham zijn, worden door Christus kinderen van Gods verbond, want Abraham is de vader van alle gelovigen. (Rom. 4)

Werkverbond

Het genadeverbond is niet het eerste verbond dat God met de mensen heeft opgericht. Er is een ander verbond aan voorafgegaan. Vaak wordt dat het werkverbond genoemd. God sloot namelijk al in het paradijs een verbond met Adam en Eva. God gaf hen Zijn belofte: zij mochten eeuwig leven met God in liefde voor Hem en voor elkaar. God stelde ook een eis aan Adam en Eva. Zij moesten gehoorzaam zijn. God gaf hen maar één gebod: de mens mocht niet eten van de boom van kennis van goed en kwaad. Die boom was niet verkeerd; God gaf dit verbod om Adam en Eva op de proef te stellen. Zouden zij Hem vrijwillig liefhebben en gehoorzamen, of niet? Als zij aan de eis zouden voldoen, zou de belofte in vervulling gaan, maar als zij niet aan de eis zouden voldoen, zouden zij zeker sterven. (Gen. 2:17) Omdat ze door te gehoorzamen aan God het eeuwige leven konden krijgen, noemen we dit het werkverbond.

In het Nieuwe Testament worden Adam en Christus vergeleken. (Rom. 5, 1 Kor. 15) Adam heeft gefaald, maar Christus heeft alle eisen van het verbond vervuld. Christus komt in de plaats van Adam en daarom komt het genadeverbond in de plaats van het werkverbond.

Uitgestoken hand

Bij elk verbond hoort een teken. Het teken van het werkverbond was de boom van het leven. Daarvan mochten Adam en Eva eten als een teken van Gods belofte: eeuwig leven in Zijn liefde. Vandaar dat het werkverbond ook wel het levensverbond wordt genoemd.

Na de zondeval mochten zij hier niet meer van eten. De zonde maakte scheiding tussen God en hen. Het teken van Zijn gemeenschap werd hen onthouden. Zij mochten niet alsnog eeuwig leven in de zonde.

Een verbond is meer dan een contract. Ook bij een contract kunnen er beloften, eisen en tekenen zijn. Wat maakt een verbintenis tot een verbond? In een verbond geeft iemand zichzelf aan de ander. Denk maar aan het symbool van een uitgestoken hand. Als je iemand de hand geeft, geef je iets van jezelf. Of denk aan het huwelijksverbond. Dat is meer dan een contract. Als in het gemeentehuis of in de kerk gezegd wordt: ‘Geef elkaar nu de rechterhand’, dan wordt daarmee afgebeeld dat twee mensen zichzelf aan elkaar geven. Er zijn beloften van trouw en liefde, er wordt een akte opgemaakt, er zijn getuigen, er is het teken – de trouwring –, maar de kern van het huwelijk is dat je jezelf aan de ander geeft. Stel je voor dat je na de bruiloft ’s avonds allebei naar het huis van je ouders zou gaan ...

In Zijn verbond geeft de Heere Zichzelf aan ons. Hij vergelijkt Zijn verbond vaak met een huwelijk. (Jer. 31, Hos. 2) Als wij Zijn verbond verachten, versmaden wij Zijn liefde en slaan wij Hem in het gezicht. Dat hebben Adam en Eva gedaan met hun overtreding van Gods verbod. Die ene zonde heeft vreselijke gevolgen gehad.

Een nieuw begin

Maar God heeft een nieuw begin gemaakt en Zichzelf opnieuw aan de mens gegeven. De weg naar het eeuwige leven via de werken van gehoorzaamheid is afgesneden. Wat Adam en Eva kapot hebben gemaakt, kan nooit meer worden hersteld. Niemand van hun kinderen kan zich nu meer aan Gods geboden houden. We zijn zondaren, het kwaad is

onuitroeibaar. Daarom heeft God een nieuwe weg geopend. Hij heeft Zichzelf gegeven in de belofte van Zijn eniggeboren Zoon, de Messias, de Verlosser. Die is gekomen om de satan, de aartsvijand, te verslaan. Dat is de moederbelofte, waarin alle andere beloften van het Oude Testament begrepen zijn.

Als we het werkverbond en het genadeverbond vergelijken, dan moet het genadeverbond ook een belofte, een eis, een bedreiging en een teken hebben.

De belofte

Wat is de belofte? Weer het eeuwige leven! Maar er is meer, want de deur naar het eeuwige leven zit door de zonde dicht. We hebben onszelf de dood aangedaan. Er is eerst iets anders nodig, namelijk vergeving van zonden. Dat zijn de twee kernbeloften van het genadeverbond: vergeving en eeuwig leven. Er zijn er meer, zoals de aanneming of adoptie als kind van God, de leiding door Gods Geest en het delen in de heerlijkheid van Christus. De beloften van het genadeverbond kun je zo samenvatten. De drie-enige God zegt: 'Ik ben de HEERE jouw God.' De Vader zegt: 'Ik ben jouw Vader.' De Zoon zegt: 'Ik ben jouw Heiland.' De Geest zegt: 'Ik ben jouw Trooster.' Dat zijn heerlijke beloften van God, die door de doop zichtbaar worden bevestigd. Jullie mogen in verwondering en aanbidding deze beloften overdenken en in je hart aannemen. Dat is geloven.

De eis

Wat is dan de eis van het genadeverbond? Wat vraagt God van ons? Hij doet geen afstand van Zijn rechten. De oude eis blijft daarom staan: volkomen gehoorzaamheid. Er is zelfs een nieuwe eis bijgekomen: betaling voor de zonden. Wij kunnen aan die eisen nooit voldoen. Dat kan God alleen Zelf doen. Hij heeft het gedaan. In Christus is Hij Zelf naar deze wereld gekomen. De Zoon van God heeft Zijn Vader volkomen gehoorzaamd. Hij heeft nooit één gebod overtreden, er was bij Jezus nooit één verkeerde gedachte, verkeerd woord of verkeerde daad. Daarnaast heeft

Hij de prijs betaald voor de zonden. Hij is de hel ingegaan om ons van de hel te verlossen en naar de hemel te brengen. Hij is de dood gestorven om ons het leven te geven.

Onvoorwaardelijke genade

Wat moeten wij dan nog doen? Als Christus alles voor ons gedaan heeft, hoeven wij niets meer te doen. We moeten wel één worden met Christus. Het geloof verenigt ons met Hem en daarom geldt alles wat Christus gedaan heeft ook voor ons, als wij in Hem geloven.

Is dan het geloof de eis van het genadeverbond? Nee, want Christus heeft aan alle eisen voldaan. Het geloof is een gave van God. Het is alleen door het geloof dat wij delen in het genadeverbond en in de beloften van dat verbond.

Geloof en bekering zijn geen voorwaarden. Gods verbondsbeloften zijn onvoorwaardelijk omdat Christus alle voorwaarden heeft vervuld en omdat ook geloof en bekering behoren tot de beloften van God. Als je wilt benadrukken dat die beloften in de weg van geloof en bekering in vervulling gaan, kun je hooguit zeggen dat het voorwaarden zijn voor de vervulling van de beloften van het verbond. Het zijn geen voorwaarden vooraf en het zijn ook geen voorwaarden waaraan wij zelf moeten voldoen. Het is veel meer de weg waarin God de beloften van Zijn verbond vervult.

De bedreiging

Het genadeverbond heeft ook een keerzijde, de bedreiging. Zij die niet willen delen in Gods liefde en genade, sluiten zichzelf buiten de vergeving van de zonden en het eeuwige leven. Het is een dubbele zonde: niet alleen tegen de wet van God, maar ook tegen de liefde van God. Zijn liefde wordt een verterend vuur wanneer die door ons wordt veracht. Wie het werk van Christus niet in geloof aanneemt en de weg van Christus niet bewandelt, beledigt Hem. Wat erg dat wij vanuit onszelf door de zonde niet anders doen dan Jezus' liefde afwijzen.

Het teken

Wat is ten slotte het teken van het genadeverbond? In het Oude Testament was er het teken van de besnijdenis van de jongetjes op de achtste dag. De meisjes werden gelukkig niet besneden, zoals dat bij sommige andere godsdiensten wel gebeurt, met een levenslange vermindering als gevolg. Wie besneden was, was een kind van Abraham en een erfgenaam van Kanaän. Er moest bloed vloeien. Dat was een symbool van het lijden en sterven van de Heere Jezus. Hij werd ook besneden op de achtste dag.

In het Nieuwe Testament stelde Christus een ander symbool in. Aan Zijn discipelen gaf Hij de opdracht om alle volken te dopen in de naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest en hen tot Zijn discipelen te maken door hen te leren alles te onderhouden wat Hij hun geboden had. (Matth. 28:19)

Sommige joodse christenen in de eerste eeuw na Christus vonden dat christenen met een niet-joodse achtergrond ook besneden moesten worden. Het Nieuwe Testament is echter heel duidelijk: voor christenen uit de andere volken was de besnijdenis niet nodig; zij hoefden geen joden te worden om te delen in de beloften van het verbond van God. Het geloof in de Heere Jezus Christus was voldoende. Zij werden gedoopt in de naam van de drie-enige God. Daarmee zei de Heere tot hen: 'Ik ben de Heere uw God.'

De doop en het avondmaal zijn de nieuwtestamentische tekenen van Gods verbond.

Kinderdoop

Maar waarom dopen we dan onze kinderen? Ik vat het voorgaande eerst nog even samen. Het genadeverbond is Gods verbond met Israël. In het Oude Testament is dat verbond nog exclusief voor het joodse volk. In het Nieuwe Testament staat het open voor alle volken. Iedereen die gelooft in de Heere Jezus Christus krijgt deel aan Gods verbond. Wat is de inhoud van het verbond? De Heere heeft tegen Israël gezegd: Ik ben de HEERE UW GOD.' Nu de Messias van Israël en de Zaligmaker van de

wereld is gekomen, geldt die belofte voor allen die in Christus geloven, ook voor de heiden-christenen. Voor hen is de doop het teken dat zij in dat verbond van God met Abraham worden ingelijfd.

Nu is de grote vraag of de kinderen van gelovige heidenen ook delen in Gods verbond. Als dat zo is, moeten zij ook het teken ontvangen. Dat het zo is, blijkt uit verschillende teksten in het Nieuwe Testament. Ik noem er hier een aantal; het zou te ver voeren om hier al die teksten te behandelen. Er staat dat de kinderen van gelovige ouders heilig zijn, ook als maar één van beide ouders gelooft. (1 Kor. 7:14) Er staat enkele keren in het Nieuwe Testament dat een heel gezin werd gedoopt, bijvoorbeeld bij Lydia. (Hand. 16:15) Als Petrus op de Pinksterdag het volk toespreekt, noemt hij de kinderen met name. 'Want voor u is de belofte en voor uw kinderen en voor allen die veraf zijn, zovelen als de Heere, onze God, ertoe roepen zal.' (Hand. 2:39)

Als de kinderen van de gelovige joden in het Oude Testament het teken en zegel van de besnijdenis ontvingen op de achtste dag, zouden dan de kinderen van de nieuwtestamentische gelovigen buitengesloten worden van het verbond en het teken niet mogen ontvangen? Wij zijn er toch niet op achteruitgegaan sinds de komst van de Heere Jezus?

De grond voor de kinderdoop ligt in Gods genadeverbond. Denk maar aan de Heidelbergse Catechismus, waar gevraagd wordt: 'Moet men ook de kleine kinderen dopen?' Het antwoord luidt: 'Ja, want zij behoren even goed als de volwassenen tot het verbond van God en tot zijn gemeente.' (HC, vraag en antwoord 74) Gods beloften gelden niet minder voor hen dan voor de volwassenen.

Er staat geen uitdrukkelijk bevel in de Bijbel om kinderen te dopen, maar dat is ook niet nodig. Het is duidelijk genoeg dat heidenen die tot geloof en bekering kwamen met hun hele gezin en niet op individuele basis in de gemeente van God opgenomen werden. De kinderen horen er evengoed bij als de volwassenen. De reden dat baptisten tegen de kinderdoop zijn, is dat zij anders aankijken tegen de doop. Zij zien de doop meer als een teken van de persoonlijke bekering en niet als een teken

van Gods verbond. Aan de andere kant vinden zij wel dat de kinderen helemaal bij de gemeente van Christus horen. We moeten de verschillen dan ook niet overdrijven, maar de rijkdom van Gods genade wordt in de kinderdoop wel heel mooi afgebeeld. Het gaat niet primair om ons en ons geloof, maar om de Heere en Zijn woord. Al wat Hij ooit beloofd heeft, zal bestaan.